

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 218/08-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2009 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnostiach A. M. a E. M., obaja bytom T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., ktorými namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 43/2008 a postupom Okresného súdu Trnava v tom istom konaní, ktoré bolo ním do 31. decembra 2007 vedené pod sp. zn. PN-11 C 281/2002, za účasti Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. M. a E. M. na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 281/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. A. M. a E. M. priznáva finančné zadostúčinenie každému po 1 350 € [slovom tisícristopäťdesiat eur (40 670,10 Sk)], ktoré im je Okresný súd Trnava p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť A. M. a E. M. trovy právneho zastúpenia v sume 362,58 € [slovom tristošesťdesiatdva eur a päťdesiatosem centov (10 923,20 Sk)] na účet ich právnej zástupkyne JUDr. M. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2008 doručená sťažnosť A. M. a E. M., obaja bytom T. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 43/2008 a postupom Okresného súdu Trnava v tom istom konaní, ktoré bolo ním vedené do 31. decembra 2007 pod sp. zn. PN-11 C 281/2002.

Dňa 21. januára 2008 bola zároveň ústavnému súdu doručená ďalšia sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Trnava v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. PN-11 C 281/2002 (v súčasnosti vedenom Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 43/2008).

Ústavný súd 31. júla 2008 uvedené sťažnosti prijal na ďalšie konanie uzneseniami č. k. IV. ÚS 218/08-13 a č. k. IV. ÚS 219/08-14, pričom obe veci spojil na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. IV. ÚS 218/08.

Z obsahu sťažností vyplýva, že sťažovatelia 2. decembra 2002 podali bývalému Okresnému súdu Piešťany žalobu, ktorou sa domáhali nahradenia prejavu vôle odporcu P., so sídlom K. (ďalej len „odporca“), ako predávajúceho v zmluve o prevode bytu do vlastníctva.

Zákonom č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“) došlo od 1. januára 2005 k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Piešťany v dôsledku jeho zrušenia na Okresný súd Trnava.

V súlade so zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/2007 Z. z.“), sa od 1. januára 2008 na prejednanie a rozhodnutie vecí sťažovateľov stal opäť miestne a vecne príslušným novozriadený (obnovený) Okresný súd Piešťany.

Dôvody, pre ktoré sťažovatelia namietali porušenie označeného základného práva, boli vzhľadom na to, že išlo o jedno konanie vedené v súvislosti s reorganizáciou všeobecného súdnictva na viacerých okresných súdoch, v oboch sťažnostiach identické a spočívali najmä v tom, že:

«V celom, zatiaľ vyše 5-ročnom súdnom „konaní“ boli vytýčené 3 pojednávania. 1. pojednávanie bolo vytýčené dňa 26. 05. 2005 až Okresným súdom Trnava, t. z. po 30-tich mesiacoch od podania žaloby. Ďalšie 2 pojednávania boli vytýčené 21. 07. 2005 a 19. 10. 2005. Na posledne vytýčenom pojednávaní došlo k zamietnutiu žaloby. Po doručení písomného vyhotovenia rozsudku a po podanom odvolaní, Krajský súd v Trnave svojím

uznesením zo dňa 28. 07. 2006 rozsudok Okresného súdu Trnava zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd Trnava, viazaný právnym názorom súdu vyššieho stupňa dňa 06. 07. 2007 svojím uznesením pripustil zmenu návrhu. Túto zmenu Okresný súd Trnava pripustil po vyše 11 a pol mesiacoch. Od tej doby Okresný súd Trnava opäť nekonal a do podania tejto ústavnej sťažnosti spôsobil ďalší 6 mesačný prieťah v konaní.»

Na základe uvedeného sťažovateľa ústavnému súdu navrhli, aby vyslovil, že ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 43/2008, ako aj postupom Okresného súdu Trnava v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. PN-11 C 281/2002 porušené bolo, prikázal Okresnému súdu Piešťany, aby v označenom konaní konal bez zbytočných prieťahov, priznal im finančné zadosťučinenie každému z nich v sume 200 000 Sk a úhradu trov právneho zastúpenia.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Okresný súd Trnava na základe výzvy ústavného súdu sa vo svojej odpovedi sp. zn. 1 SprV/559/2008 z 9. decembra 2008 k sťažnosti nevyjadril a oznámil, že „vzhľadom na skutočnosť, že spisový materiál (pôvodne vedený na tunajšom súde pod sp. zn.

PN-11 C/281/2002) sa t. č. už nachádza na Okresnom súde Piešťany a predmetnú vec vybavovala pôvodne na tunajšom súde zákonná sudkyňa, ktorá pracuje od 1. 1. 2008 na spomínanom súde v Piešťanoch, nemôžeme sa podrobnejšie k sťažnosti vyjadriť, resp. zaujať k nej stanovisko“.

Predsedička Okresného súdu Piešťany sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadriala k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 504/2008 z 18. augusta 2008 doručeným ústavnému súdu 21. augusta 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Predmetom konania je uloženie povinnosti odporcovi uzavrieť s navrhovateľmi kúpnu zmluvu o prevode vlastníctva k 3-izbovému bytu s príslušenstvom č..., na druhom poschodí bytového domu súp. č..., nachádzajúceho sa v kat. úz. T. v celosti o podlahovej ploche 76,53 m², zapísaného na LV č..., postaveného na parc. č... a v zodpovedajúcich podieloch previesť na navrhovateľov vlastníctvo k spoločným častiam a zariadeniam obytného domu v zmysle Zmluvy o prevode vlastníctva, ktorá bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť rozsudku. Skutkovo a právne uvedený spor nie je zložitý, spornou je výška kúpnej ceny bytu.

Sťažovatelia A. M. a E. M. podali ako navrhovatelia zastúpení advokátkou JUDr. M. K., so sídlom P. proti odporcovi: P., zastúpeného advokátkou JUDr. K. C., so sídlom v P., na Okresnom súde Piešťany dňa 17. 12. 2002 návrh na splnenie povinnosti previesť byt v bytovom dome do osobného vlastníctva nájomcov za regulovanú cenu, v zmysle ust. § 17 a 18 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších platných zmien. Konanie bolo vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 11 C/281/2002, vec bola pridelená zákonnému sudcovi Mgr. F. B., ktorý vo veci neurobil žiaden úkon a predmetná vec bola dňa 1. 10. 2004 v súlade s predsedníckym opatrením č. 6 pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. I. Š. z dôvodu odchodu Mgr. F. B. na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Trnave.

S účinnosťou od 01. 01. 2005 došlo k optimalizácii súdnictva a výkon súdnictva Okresného súdu Piešťany tak prešiel na Okresný súd Trnava. Zákonná sudkyňa vytýčila dňa 4. 4. 2005 prvé pojednávanie na termín 26. 05. 2005, ktorého sa zúčastnili obe právne zástupkyne účastníkov konania a na tomto pojednávaní súd krátkou cestou doručil právnej zástupkyňi navrhovateľov znalecký posudok č. 02/2005 vypracovaný znalcom Ing. M. Š., v konaní č. 11 C/280/2002, v ktorom išlo o tú istú právnu vec, kde bol ten istý odporca, avšak iný navrhovateľ. Právna zástupkyňa navrhovateľky mala proti tomuto znaleckému posudku vážne výhrady a s týmto nesúhlasila a právna zástupkyňa odporcu sa k posudku nevyjadrovala. Právna zástupkyňa navrhovateľov na tomto pojednávaní uviedla, že sa pokúsi stretnúť s odporcom za účelom uzavretia mimosúdnej dohody, preto súd pojednávanie odročil na termín 21. 07. 2005.

Dňa 16. 06. 2005 doručila právna zástupkyňa navrhovateľov Okresnému súdu Trnava písomné vyjadrenie k dohode vo veci splnenia povinnosti previesť byt do osobného vlastníctva nájomcu, v ktorom uviedla, že napriek stretnutiu sa s protistranou nedošlo k výraznému tak skutkovému, ako aj právnomu posunu vo veci, a preto navrhla, aby súd ustanovil znalca na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu zistenia kúpnej ceny bytov, ktoré sú predmetom sporu, vychádzajúc pritom z obstarávacej ceny 1.830.000,- Sk pre každý vchod obytného domu, t. j. pre vchod 430 a 431 a nielen v jednom prípade, t. j. v prípade pána J. G. (konanie vedené pod sp. zn. PN-11 C/280/2002).

Dňa 21. 07. 2005 sa pojednávania nezúčastnili účastníci, ani ich právni zástupcovia, keďže právna zástupkyňa odporcu svoju neúčast' ospravedlnila z dôvodu kolízie s iným pojednávaním a požiadala o odročenie pojednávania. Súd preto odročil pojednávanie na ďalší termín 19. 10. 2005.

Dňa 28. 09. 2005 doručila právna zástupkyňa navrhovateľov Okresnému súdu Trnava návrh zmeny petitu. Dňa 18. 10. 2005 požiadala o prejednanie a rozhodnutie veci v jej neprítomnosti z dôvodu jej hospitalizácie vo F. v T. Na pojednávaní konanom dňa 19. 10. 2005 súd uznesením (č. l. 93) pripustil zmenu návrhu tak, ako to žiadala právna zástupkyňa navrhovateľov a vyhlásil rozsudok, ktorým návrh navrhovateľov zamietol a zaviazal ich povinnosťou zaplatiť odporcovi náhradu trov konania do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

Písomné vyhotovenie rozsudku č. PN-11 C/281/2002-53 zo dňa 19. 10. 2005 bolo obom právnym zástupcom účastníkov doručené dňa 25. 11. 2005. Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne dňa 12. 12. 2005 odvolanie (č. l. 58), v ktorom okrem iného navrhli ďalšiu zmenu petitu. Odvolaciemu súdu bol spis spolu s opravným prostriedkom predložený dňa 20. 12. 2005 (č. l. 64). Krajský súd v Trnave vyzval dňa 22. 2. 2006 navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie vo výške 1.000,- Sk a tento poplatok bol zaplatený dňa 13. 3. 2006 (č. l. 73). Uznesením zo dňa 13. 2. 2006 (č. l. 67) Krajský súd v Trnave vyzval navrhovateľov na opravu a doplnenie odvolania. Právna zástupkyňa navrhovateľov doručila odvolaciemu súdu dňa 21. 2. 2006 (č. l. 70) opravu a doplnenie odvolania. Dňa 20. 3. 2006 bolo právnej zástupkyňi odporcu doručené odvolanie navrhovateľov, jeho doplnenie a výzva, aby sa k odvolaniu vyjadrila. Vyjadrenie odporcu k odvolaniu bolo Krajskému súdu v Trnave doručené dňa 23. 3. 2006

(č. l. 76). Krajský súd v Trnave uznesením č. 9 Co/332/2005-79 zo dňa 28. 07. 2006 rozsudok súdu I. stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby po vrátení veci prvostupňový súd rozhodol o zmene návrhu na začatie konania, postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. odstránil vady návrhu a po ich odstránení a prípadnom doplnení dokazovania vo veci opätovne rozhodol. Toto uznesenie bolo prvostupňovému súdu predložené dňa 30. 08. 2006, právnej zástupkyňi navrhovateľov bolo doručené dňa 19. 09. 2006 a právnej zástupkyňi odporcu dňa 18. 09. 2006.

Okresný súd Trnava uznesením č. PN-11 C/281/2002-88 zo dňa 06. 07. 2007 pripustil zmenu návrhu. Toto uznesenie bolo obom právnym zástupkyňiam účastníkov doručené dňa 16. 07. 2007. Podaním zo dňa 06. 08. 2007 právna zástupkyňa navrhovateľov opäť zmenila návrh na začatie konania (č. l. 90).

S účinnosťou od 01. 01. 2008 došlo k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany a predmetnej právnej veci bola pridelená sp. zn. 6C/43/2008. Dňa 24. 01. 2008 právna zástupkyňa odporcu doručila tunajšiemu súdu návrh na uzavretie zmieru (č. l. 99) Zákonná sudkyňa Mgr. I. Š. bola vymenovaná do funkcie predsedníčky súdu a preto v zmysle dodatku k rozvrhu práce na rok 2008 č. 6 zo dňa 27. 03. 2008 bola predmetná vec náhodným výberom pridelená na ďalšie konanie Mgr. K. A. a dňa 16. 6. 2008 dodatkom č. 9 JUDr. O. K.

Sťažovateľka sa sťažuje na prieťahy v konaní spôsobené tak Okresným súdom Trnava ako aj Okresným súdom Piešťany a poukazuje na to, že v 5-ročnom súdnom konaní boli vytýčené 3 pojednávania, prvé pojednávanie Okresný súd Trnava vytýčil po 30-tich mesiacoch od podania návrhu.

Od podania návrhu do prvého úkonu súdu, ktorým vytýčil termín pojednávania došlo k zbytočným prieťahom v konaní z objektívnych dôvodov, nakoľko v dotknutom konaní bola na Okresnom súde Piešťany nepriaznivá situácia v dôsledku dlhodobého nedostatočného obsadenia súdu a vysokého nápadu sporov. Jednotlivé veci sa vybavovali viac ako rok od dôjdenia návrhu na súd a v dôsledku pretrvávajúceho negatívneho stavu sa táto lehota postupne predlžovala. 1. 10. 2004 bola predmetná vec pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. I. Š. spolu s ďalšími nevybavenými vecami v počte 500 v súdnom oddelení sudcu Mgr. F. B. “

V ďalšej časti vyjadrenia predsedníčka Okresného súdu Piešťany poukázala na to, že „v konaní došlo k zbytočným priet'ahom aj v súvislosti so správaním sa navrhovateľov, resp. ich právnej zástupkyne, ktorá od podania návrhu niekoľkokrát tento menila a doplňala na základe výziev súdu, ktorý jej postupne dal presný návod ako návrh opraviť a formulovať tak, aby bol perfektný.“

Obsah súvisiaceho spisu Okresného súdu Piešťany potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 18. augusta 2008, a preto ústavný súd poukazuje len na úkony, ktoré považuje za preukázané.

Právna zástupkyňa sťažovateľov reagovala na vyjadrenie Okresného súdu Piešťany podaním doručeným ústavnému súdu 5. septembra 2008, v ktorom okrem iného uviedla:

„Trváme na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti. S vyjadrením predsedkyne Okresného súdu Piešťany nesúhlasíme, keďže ani v predošlom štádiu a ani v tomto štádiu konania nie je vec skutkovo ani právne zložitá, a to ani pokiaľ ide o kúpnu cenu, ktorú je možné veľmi jednoducho vypočítať v zmysle ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. (ide o bežnú agendu prvostupňových súdov).

Vzniklé priet'ahy v konaní, ospravedlňované organizáciou súdu, vysokým počtom vecí v príslušnom oddelení a optimalizáciou, nie sú ospravedlniteľné.

Okresný súd koná, resp. Okresné súdy konali, vzhľadom k štádiu konania k vykonaným procesným úkonom nepravidelne a neefektívne.

Odôvodnenie priet'ahov v súvislosti so správaním účastníkov (neustále menenie návrhu právneho zástupcu) taktiež nie je na mieste, keďže akýkoľvek návrh, v ktorom ide o nahradenie vyhlásenia vôle na základe zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších zmien, pričom podstatnou náležitosťou je kúpna cena, musí byť každým rokom menený (vždy každý rok o 2 % menej z kúpnej ceny), tak aby bol návrh perfektný, nakoľko ide o regulovaný cenu.

Tak ako sme uviedli vo svojich ústavných sťažnostiach zo dňa 16. 01. 2008, priet'ahy boli spôsobené oboma súdmi.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťami domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, a to jednak postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 43/2008 a jednak postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 281/2002.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (IV. ÚS 195/02).

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa

ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory o nahradenie prejavu vôle z dôvodu uzavretia kúpnej zmluvy medzi účastníkmi konania tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, pričom spravidla ich nemožno po skutkovej ani po právnej stránke hodnotiť ako zložité. Ústavný súd po preskúmaní spisovej dokumentácie konštatuje, že ani napadnuté konanie nemožno považovať za právne či skutkovo zložité.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd akceptuje argumenty Okresného súdu Piešťany z jeho vyjadrenia k sťažnosti v súvislosti s tým, že k spomaleniu priebehu konania došlo aj v dôsledku podaní sťažovateľov, ktorými menili a dopĺňali pôvodný návrh, avšak touto argumentáciou podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť nečinnosť v právnej veci sťažovateľov dosiaľ konajúcich všeobecných súdov v obdobiach vyhodnotených na inom mieste tohto nálezu ani zistenú neefektívnosť ich konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil postup Okresného súdu Piešťany a Okresného súdu Trnava z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v konaní.

Ústavný súd zistil, že bývalý Okresný súd Piešťany bol v priebehu napadnutého konania nečinný v období od 17. decembra 2002 (doručenie návrhu na začatie konania) do 4. apríla 2005 (nariadenie termínu pojednávania na 26. máj 2005), t. j. takmer 28 mesiacov.

Okresný súd Trnava bol v priebehu napadnutého konania nečinný v období od 30. augusta 2006 [vrátenie spisu po rozhodnutí o odvolaní Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“)] do 6. júla 2007 (pripustenie zmeny návrhu), t. j. 10 mesiacov. Okrem nečinnosti Okresného súdu Trnava bolo ním vedené konanie poznačené aj neefektívnosťou, ktorú možno vyvodit' z dôvodov, pre ktoré bol uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 332/2005 z 28. júla 2006 rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 11 C 281/2002 z 19. októbra 2005 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. V odôvodnení označeného uznesenia krajského súdu, ktorým zrušil prvostupňový rozsudok, sa totiž okrem iného uvádza:

„Pokiaľ teda súd prvého stupňa napriek tomu, že upravený návrh vykazoval odstrániteľné vady, bez toho, že by navrhovateľov postupom podľa § 43 O. s. p. vyzval na ich odstránenie vydal vo veci meritórne rozhodnutie, ktorým takýto návrh zamietol, nepostupoval správne a svojím postupom odňal navrhovateľom možnosť konať pred súdom.“

Argumentáciu Okresného súdu Piešťany, ktorý vo vyjadrení k sťažnosti v spojitosti s doterajším priebehom preskúmaného konania poukazoval na vysoký nápad vecí, resp. personálne zmeny, ústavný súd nemohol akceptovať, pretože podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadaval o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

a v konečnom dôsledku nezpravujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

V súvislosti so skúmaním podielu, či oba s'ťažovateľmi označené okresné súdy prispeli k predĺženiu namietaného konania, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v danom prípade prijal s'ťažnosť na ďalšie konanie voči obom s'ťažovateľmi označeným všeobecným súdom, aj keď v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu s'ťažnosti na porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy smerujúce voči všeobecnému súdu, ktorý v čase doručenia s'ťažnosti vo veci už nekoná, zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnené. V okolnostiach daného prípadu by však podľa názoru ústavného súdu uplatnenie tejto stabilizovanej judikatúry odporovalo princípom všeobecne ponímanej spravodlivosti. Keďže k zmene miestnej príslušnosti z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany došlo na základe zákona č. 511/2007 Z. z., bolo by z hľadiska materiálneho chápania ústavnosti nespravodlivé, aby zodpovednosť za celý doterajší priebeh konania mal niesť novozriadený Okresný súd Piešťany, keď navyše v čase doručenia s'ťažností ústavnému súdu bol zákon č. 511/2007 Z. z. účinný iba 21 dní, a preto počas uvedeného krátkeho obdobia jeho postupom ani k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní nemohlo dôjsť.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že k zbytočným priet'ahom v právnej veci s'ťažovateľov došlo len postupom Okresného súdu Trnava, ktorým bolo predmetné konanie vedené do 31. decembra 2007 pod sp. zn. PN-11 C 281/2002. Pretože v súlade s § 15 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. prešiel s účinnosťou od 1. januára 2005 z bývalého Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava okrem výkonu súdnictva aj výkon všetkých práv a povinností, ústavný súd pripísal Okresnému súdu Trnava zodpovednosť aj za nečinnosť bývalého Okresného súdu Piešťany, ktorý nemožno stotožňovať s novozriadeným Okresným súdom Piešťany konštituovaným podľa zákona č. 511/2007 Z. z. Vzhľadom na tento záver ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, len pokiaľ ide o Okresný súd Trnava.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosti vo vzťahu k (novozriadenému) Okresnému súdu Piešťany nevyhovel a Okresný súd Trnava v súčasnosti už v právnej veci sťažovateľov nekoná, nepovažoval za vhodné prikázať Okresnému súdu Piešťany, aby v predmetnej veci ďalej konal podľa osobitných predpisov bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia v celkovej sume 200 000 Sk pre každého z nich (po 100 000 Sk od každého z označených porušovateľov ich základného práva) argumentujúc najmä tým, že nečinnosť v konaní v ich právnej veci vyvoláva u nich pocit právnej neistoty a „*vzrastajúcu nechť k zákonom, ktoré garantujú ich práva*“.

Pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného v súčasnosti Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 43/2008 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, okrem iného čiastočný podiel sťažovateľov na spomalení konania, povahu veci a význam konania pre sťažovateľov, ako aj skutočnosť, že vyhodnocované konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie

sumy 1 350 € pre každého navrhovateľa za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Priznané finančné zadostučinenie je povinný vyplatiť sťažovateľom Okresný súd Trnava, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. M. K. v konaní pred ústavným súdom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou, ktorá vykonala štyri úkony právnych služieb pre každého zo sťažovateľov [2 x prevzatie a príprava zastúpenia a 2 x písomné podanie (sťažnosť)]. Všetky úkony boli vykonané v roku 2008. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu [§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 632,54 € (19 056 Sk za úkony v roku 2008)], čo predstavuje za jeden úkon v roku 2008 odmenu v sume 105,42 € (3 176 Sk). Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Prevzatie a prípravu zastupovania a vypracovanie písomného podania ústavný súd posúdil ako spoločný úkon advokáta pri zastupovaní dvoch sťažovateľov, preto základnú sadzbu tarifnej odmeny po jej znížení o 20 % určil v celkovej sume 674,71 € (20 326,40 Sk), ktorá spolu s režijným paušálom [8 x 6,31 € (190 Sk)] predstavuje sumu 725,15 € (21 846,40 Sk).

Vzhľadom na to, že obe sťažnosti vypracované advokátkou sa týkali toho istého konania za účasti tých istých účastníkov konania a text oboch sťažností je takmer identický, ústavný súd znížil takto vypočítanú odmenu za poskytovanie služieb o jednu polovicu, t. j. na sumu 362,58 €, t. j. 10 923,20 Sk.

Podanie právnej zástupkyne doručené 5. septembra 2008 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je Okresný súd Trnava povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2009